

KITEKINTŐ

EGYHÁZI INTÉZMÉNYEK AZ EISZ NEMZETI PROGRAMBAN

Az Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program (EISZ) két fő stratégiai célja a tudományos tartalomszolgáltatást és a közművelődési feladatok ellátását segítő elektronikus tartalmak biztosítása a hazai közintézmények és egyházi intézmények számára. A 2001-ben indított programot 2012-ben rendelték a Magyar Tudományos Akadémia felügyelete alá; az Akadémia elnöke az MTA Könyvtár és Információs Központot jelölte ki a program működtetésére. Az EISZ Titkárság 2015 óta önálló osztályként működik a könyvtáron belül.

Az EISZ intézményi körébe felsőoktatási intézmények, közkönyvtárak, kutatóintézetek, szakkönyvtárak, levéltárak, múzeumok, egészségügyi intézmények és államigazgatási intézmények tartoznak; összesen mintegy 170 intézmény.^{a)} Az egyes adatbázisok beszerzését az EISZ intézi a tagkönyvtárak számára. Ezzel egyrészt kedvezményes (konzorciumi) áron lehet a tartalmakat előfizetni, másrészt az EISZ Titkárság átvállalja az előfizető intézményektől az ügyintézással és közbeszerzéssel járó adminisztratív feladatokat. Harmadrészt bizonyos adatbázisok előfizetése állami támogatásnak köszönhetően kedvezményes vagy ingyenes az EISZ-körhöz tartozó intézmények számára.

Az EISZ Titkárság minden év első felében gyűjti össze a következő évre vonatkozó előfizetési igényeket, és szeptemberben küldi meg az intézmények számára az előfizetési díjakat is tartalmazó megrendelői nyilatkozatot. Ez utóbbi aláírása jelent kötelezettségvállalást a megrendelt adatbázisok következő évi előfizetésére. Az egyes adatbázisokra vonatkozó állami támogatás mértékéről a huszonnégy tagból álló EISZ Programtanács dönt.^{b)}

Az EISZ-hez bármelyik hazai vagy határon túli magyar egyházi vagy közintézmény csatlakozhat. A csatlakozásnak feltétele a fix intézményi IP-cím megléte és az intézmény alapító okiratának (vagy azzal egyenértékű dokumentumnak), a csatlakozási szándéknyilatkozatnak és az EISZ adategyeztető nyilatkozatnak megküldése az eisz@konyvtar.mta.hu címre.^{c)} A csatlakozásnak 2016-ban nincs külön díja, 2017-től rendszerhasználati díj kerül bevezetésre (előreláthatóan 5000,- forint évente). Ezt a díjat azoknak az intézményeknek is ki kell fizetniük, amelyek kizárólag ingyenes tartalmakat igényelnek.

2016-ban 26 adatbázis előfizetését intézte az EISZ Titkárság. Ebből két magyar tartalom – az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) és az Akadémiai Kiadó (AK) Szótár-csomagja – 100%-os állami támogatásnak köszönhetően ingyenesen hozzáférhető az EISZ-tagintézmények számára. Az EISZ Titkárság nyitott az adatbázis-kínálat bővítésére, legalább négy előfizető intézmény esetén vállalja az új tartalmak beszerzésével járó ügyintézését. Így szeretnénk 2017-től az ATLA/s és a Peeters Journals online tartalmakat szolgáltatni.

A jelenlegi kínálatból az Arcanum Digitális Tudománytár magyar kiadású periodikák és kézikönyvek digitális változatát tartalmazza. Mintegy 9 millió oldalnyi állományában elérhető több napilap és folyóirat közt a Magyar Sion (1863–1904), a Religio (1841–1930), a Sárospataki Református Lapok (1882–1948) és több teológiai-egyháztörténeti folyóirat teljes szövege.^{d)}

Az Akadémiai Kiadó Szótár-csomagja angol, német, francia, holland, olasz és spanyol szótárak mellett egynyelvű szótárakat is tartalmaz.

Ezek között megtalálható A magyar helyesírás szabályai legújabb, 12. kiadása, az Idegen szavak és kifejezések szótára és a Magyar értelmező kéziszótár is.^{o)}

A JSTOR adatbázis zömmel angol nyelvű folyóiratok archív tartalmához biztosít teljes szövegű hozzáférést. A címeket tematikusan rendezve lehet folyóiratcsomagokra előfizetni. Egyházi intézmények számára a Religion & Theology, a Hebrew Journals, a Jewish Studies lehet kiemelten érdekes.^{f)} Az ADT-től és az AK Szótár-csomagjától eltérően a JSTOR hozzáférése kizárólag intézményi előfizetési díj vállalásával teljesíthető.

2016 júliusában 27 egyházi intézmény tartozott az EISZ-körhöz. Bízunk benne, hogy tagintézményeink hasznosnak találják a napi munkában az EISZ-en keresztül hozzáférhető online tartalmak nyújtotta segítséget.

Lencsés Ákos
MTA-KIK EISZ titkárság

Megjegyzések, hivatkozások:

- a) Az intézmények listáját ld. http://eisz.mtak.hu/images/PT_dok/nyilvanos/kategrik-intzmnyi-lista.pdf. [Utolsó elérés: 2016. július 21.]
- b) Programtanács tagjait ld. <http://eisz.mtak.hu/index.php/hu/programtanacs.html>. A 2017/18-ra vonatkozó támogatási intenzitást ld. http://eisz.mtak.hu/images/PT_dok/nyilvanos/elfogadott_beszerzesi_terv_17-18-final.pdf. [Utolsó elérés: 2016. július 21.]
- c) A szükséges dokumentumokat ld. <http://eisz.mtak.hu/index.php/hu/informaciok.html#dokumentumok>. [Utolsó elérés: 2016. július 21.]
- d) A teljes címlistát ld. <http://adtplus.arcanum.hu>. [Utolsó elérés: 2016. július 21.]
- e) Részletes ismertető: http://akkrt.hu/info/szotarszolgaltatas_intezmenyi_elofizetok_szamara. [Utolsó elérés: 2016. július 21.]
- f) Az egyes csomagok címlistáját ld. <http://about.jstor.org/journals>. [Utolsó elérés: 2016. július 21.]

ÖRÖKZÖLD

A színek szerepe és jelentősége a könyvben és a könyvön. A könyv mértani jellegű, lapos, hasábalakú test. Felépülését tekintve jelek útján szellemi jelentéseket hordozó sík lapok összességéből áll. Mind külső, anyagi mivoltában, mind belső, szellemi valóságában egységes tárgy. Külső egysége a kötöttségben, zárt-ságban és tömörszerűségben, a belső pedig az alkotó elemein, lapjain hordozott szellemi tar-

talomfolyamatos végigömlése útján nyilvánul meg. A könyv térbeli valósága magán hordja mind az anyagszerűségnek, mind a célszerű kialakítottságnak a bélyegét. Hogyan függ össze a könyvet létezésében meghatározó, valamint sajátos kialakítását is döntően megszabó szellemiség a könyv tapasztalati valóságával? Külsőleg a könyv zárt felépítettségű tárgy; belsőleg azonban a szó szoros értelmében is